

NAPIHIREK.

Építenek a Várban.

A lapok most megint Budáról beszélnek. A budai várról, a melynek zeg-zugos utcáin apró házak bujnak össze, mintha félnének, hogy egyszer rájuk teszi kezét a város, a mely pöffeszkedve terjed a Duna balpartján és minden utcasarkon bankkal hivalkodik. Az ablakokon zöld zsalugáter, az ablakokban muskátli és az ablakok mögött ódon boltíves szobák, melyekben a mult idők muzsikáját sirják a svarevaldi órák. Pesti ember nem szívesen jár erre a vidékre, mert meredek nagyon az út és kávéház se akad egyetlenegy zugban sem.

És mégis aktuális lett. Mert elkészült az Albrekt-út, a melynek egy része tavaly beomlott. Kidőlt, mint a fáradt katona, a kit elfelejtettek fölváltani. Az uttestet elzárták és közel egy esztendeig a Krisztinaváros felől, a palota-uton hajtottak föl a fogatok és rohantak az autók. Az Albrekt-út most nagynehezen fölépült. A kidőlt falat rendbehozták, a korlátot régi helyére feszítették és most valami utcsináló henger menydörög rajta. Simitja az utat, hogy mire István-napja eljön, olyan legyen, mint az asztal.

Ezt a hirt unott egykedvűséggel fogadja a pesti publikum. Mert Buda valami más, valami idegen, a hol nincs üzlet. Egyszer volt valami efféle, az is Mátyás királyunk idejében, a mióta szállóige lett a kutyavásár . . . Az üzletesek is legfeljebb ha a honvédelmi minisztériumba járnak és ilyenkor is szidják Budát, a mely nem város. És a mikor az ember ugy délidőben fölfelé ballag a hegyoldalon, szuszogó tüdejü pestiek hadonásznak sétabotjukkal a vároldalban és felháborodással bökdös valamelyik meglapuló házacska felé:

— Nem értem, miért nem bontják le ezt a viskót!

Mire a másik megtoldja:

— Az ám! Ki lehetne jobban használni azt a telket! Bérpalotát lehetne építeni oda . . .

Ez jellemzi a pesti embert. A bérkaszárnya-gondolkozás. Mindent hasznosítani, tönkretenni, agyonválni, mint a csodaszép Dunapartot, melyet ha művészek építenek ki, nem volna városa a világnak, mely fölvenné Budapesttel a versenyt. A bérpalota, mint valami fekély, bevette magát a város szervezetébe és mint a nyílt seb, kifakad itt is, ott is. A Vizivárost tönkretették vele, a hegyoldal minden szépségét agyonverték, ott hórihorgaskodnak a várhegy másik oldalán is, mint az ostromló sereg. Mintha Pest be akarná venni Budát és meg akarná fojtani mind azt a romantikát, szépséget, harmóniát, mit a mult itt felejtett.

Előörsöknek már sikerült följutni a várba. Hórihorgas két bérpalota hetvenedik a kellős közepén és tönkreteszi vonalritmusát, melyet az átépítők már amugy is agyonbolygattak. Hiába harsant meg a sajtó tiltakozó szava. hiába botránkoztak meg az

emberek, a parvenü bérházak nem hogy megfogytak volna, hanem még mostohatestvérük is született a vár északi zugában, a Bécsi kapu-téren, a hol most egy idomtalan épületszörnyeteg nyújtogatja golyanyakát, puffadt teste pedig kinyomja onnan a történelem levegőjét. Azok a régi legendák, mik Abdurhaman basa vitézeiről szólnak, kik fejüket hónuk alatt tartván joyagolnak éjfélnék óráján ezen a tájon, szétfoszlanak. Elmaradnak a hazajáró lelkek, mert nem találnak haza. Új minden. Új és hivalkodó, fölfujt és pöffeszkedő. Ez a nagy épület tönkreteszi a várhegynek erre felé enyhe, szelíd hajlását. Agyonnyomja a helyőrségi templom tornyát is, melynek markáns vonásai százestendők óta karaktert adnak a budai várnak. De hiába, nincs ki-mélet és nincs izlés...

A vár déli részét nem igen bolygatták. A miniszterelnöki palotától a régi fehérvári kapu helyéig húzódó bástyarést csodálatos egyszerűséggel álmolta a múlt idők álmát, repkény futott föl köveire, itt-ott kivirít oldalán a futórózsa. Ritmusa finom, egyenletes, ezt a bástyát még a német se bántotta soha, hanem átvette a töröktől. El kellett azonban jönni annak az időnek is, hogy ehhez is hozzányuljanak. A *k. u. k. Militárbaudirektor*, vagy valami hasonló nevű hivatal, mely a pálosok klastroma mellett levő házban, a mai hadtestparancsnokság szomszédságában székel, úgy látszik elhatározta, hogy valami maradandót alkot. Valami erkély félét épített a bástyára, görög oszlopokkal, barokkos homlokzattal. Ez a szörnyeteg olyan, mint a groteszk, torzmosoly a szép asszony arcán. Tönkreteszi az egész bástyarészletet. Kilométerekről ordít, üvölt a szemlélő felé és valami kincstári izlésről beszél. És ezt is el kell viselni...

A fölfelé hajtató hadseregszállítók bizonyára meg vannak elégedve vele... Pest nemsokára beveszi Budát. Eltűnnek az öreg házak, eltűnik minden, a mi volt. A szépítők, építők, reformerek meg lehetnek elégedve munkájukkal. Budapest erősebb mint Buda...